

Súd: Okresný súd Pezinok
Spisová značka: 39Nt/13/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1722010067
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Marek Mikulčík
ECLI: ECLI:SK:OSPK:2023:1722010067.1

Uznesenie

Okresný súd Pezinok samosudcom Marekom Mikulčíkom v trestnej veci E. O., ex cathedra dňa 20. januára 2023 v Pezinku, takto

rozhodol:

Podľa § 448 ods. 2 Trestného poriadku s poukazom na § 74 ods. 2 Trestného zákona sa u E. O., U. N. XX.XX.XXXX H. A., F. R. A., F. Č.. Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Malacká cesta č. 63, Pezinok, bude pokračovať s výkonom ochranného ústavného psychiatrického a sexuologického liečenia, uloženého mu uznesením Okresného súdu Malacky sp. zn. 3Nt/52/2019 zo dňa 02.03.2020.

odôvodnenie:

Dňa 19. 05.2020 oznámila Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Malacká cesta č. 63, Pezinok (ďalej len „PNPP“) Okresnému súdu Malacky, ktorý následne oznámenie odstúpil tunajšiemu súdu, že E. O. nastúpil dňa 25.11.2019 na výkon ochranného ústavného psychiatrického a sexuologického liečenia na základe uznesenia a nariadenia Okresného súdu Malacky sp. zn. 3Nt/52/2019 zo dňa 02.03.2020.

Nakoľko podľa § 448 ods. 2 Trestného poriadku je potrebné raz ročne preskúmať dôvody trvania ochranného liečenia, požiadal Okresný súd Pezinok dňa 07.11.2022 PNPP o podanie správy o zdravotnom stave pacienta, pričom pripojil spis Okresného súdu Pezinok sp. zn. 42Nt/47/2020.

Z predložených listinných dôkazov vyplynulo nasledovné:

Samosudkyňa Okresného súdu Malacky uznesením sp. zn. 3Nt/52/2019 zo dňa 02.03.2020 rozhodla o uložení ústavného ochranného psychiatrického a sexuologického liečenia u E. O..

Dňa 11.05.2020 súdna tajomníčka Okresného súdu Malacky nariadila E. O. výkon ústavného ochranného liečenia v PNPP.

Zo znaleckého posudku č. 73/2019 vypracovaného MUDr. Ivanom Andréom, znalcom z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria vyplýva, že E. O. trpí vážnym duševným ochorením a to: i/ demenciou zmiešaného typu, ii/ sexuálnou deviáciou súvisiacou s jeho vekom a to pedofiliou stareckého typu. Na základe uvedeného znalec navrhol E. O. uložiť ochranné psychiatrické a sexuologické liečenie ústavnou formou. Zo znaleckého posudku ďalej vyplýva, že obvinený má zníženú súdnosť a kritičnosť, pričom jeho pobyt na slobode môže byť pre spoločnosť nebezpečný.

Dňa 01.12.2022 bola tunajšiemu súdu doručená správa od PNPP /ošetrojúci lekár GPK SZU a PNPP MUDr. Katarína Szöllősová/ v rámci preskúmania trvania výkonu ochranného liečenia ústavnou formou, na základe ktorej bolo zistené, že výkon ochranného psychiatrického a sexuologického liečenia ústavnou formou v PNPP naďalej trvá, napriek intenzívnej liečbe sa stav nedá hodnotiť ako výrazne zlepšený, či upravený, nakoľko počas hospitalizácie v PNPP opakovane zaznamenali sexuálne deliberované správanie. U menovaného ide o diagnózu heterosexuálnej pedofílie stareckého typu a

inou cievnou demenciou ľahkého až stredne ľažkého stupňa. Prognóza vývoja zdravotného stavu do budúcnosti je nepriaznivá vzhľadom na základnú diagnózu heterosexuálnej pedofílie stareckého typu, nakoľko menovaný napriek liečbe a objektívnemu zaznamenaniu porúch správania so sexuálnou deliberáciou zaujíma plne nekritický postoj, nekritický je aj k svojej chorobe a okolnostiam nariadenia ochranného liečenia. Menovaný je schopný zúčastniť sa výsluchu na verejnom zasadnutí. Menovaný mimo uvedených zaznamenaných porúch správania dodržiava liečebný poriadok rámcovo. Ochranné liečenie ústavnou formou spĺňa svoj účel v zmysle detencie a izolácie pacienta, naďalej trvajú dôvody ochranného psychiatrického a sexuologického liečenia. Aktuálne neprichádza do úvahy zmena ochranného psychiatrického a sexuologického liečenia ústavnou formou na formu ambulantnú, nakoľko je ešte predpoklad možnej recidívy sexuálneho delierovaného správania. Iné skutočnosti zistené neboli.

Podľa § 448 Trestného poriadku, (1) O prepustení z ochranného liečenia alebo o jeho ukončení rozhodne na návrh prokurátora, obvineného alebo liečebného zariadenia alebo aj bez takého návrhu predseda senátu súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva; ak rozhoduje na návrh, rozhodne najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu súdu.

(2) Predseda senátu súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti vykonáva, najmenej raz ročne preskúma, či dôvody ochranného liečenia trvajú. Ak dôvody ochranného liečenia pominuli, postupuje podľa odseku 1, inak rozhodne, že vo výkone ochranného liečenia sa bude pokračovať.

(3) Proti uzneseniu podľa odsekov 1 a 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má v prípade, ak ju podá prokurátor proti uzneseniu o prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, odkladný účinok.“

Podľa § 74 Trestného zákona, (1) Ak sa ochranné liečenie ukladá popri nepodmienečnom treste odňatia slobody, jeho výkon sa spravidla začína po nástupe výkonu trestu v ústave na výkon trestu. V ostatných prípadoch sa ochranné liečenie vykonáva spravidla v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, prípadne ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie alebo v odôvodnenom prípade aj naopak. Ak dĺžka výkonu trestu odňatia slobody v ústave na výkon trestu nepostačí na splnenie účelu ochranného liečenia, súd môže rozhodnúť o jeho pokračovaní v liečebnom alebo ambulantnom zariadení.

(2) Ochranné liečenie potrvá, kým to vyžaduje jeho účel. Trvanie ochranného liečenia uloženého páchatelovi, ktorý užíva návykovú látku a spáchal trestný čin pod jej vplyvom alebo v súvislosti s jej užívaním, môže byť však ukončené, ak sa počas jeho výkonu zistí, že jeho účel nemožno dosiahnuť. O prepustení z ochranného liečenia rozhoduje súd.

(3) Od výkonu ochranného liečenia súd upustí, ak zaniknú pred jeho začatím okolnosti, pre ktoré bolo uložené.“

Podľa § 291 Trestného poriadku, na verejnom zasadnutí rozhoduje súd, ak to zákon výslovne ustanovuje.

Podľa § 301 Trestného poriadku, na neverejnom zasadnutí rozhoduje senát tam, kde nie je zákonom predpísané, že sa rozhoduje na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí.

Podľa § 303 Trestného poriadku, samosudca neverejné zasadnutie nevykonáva.

Podľa § 10 ods. 6 Trestného poriadku, predsedom senátu sa na účely tohto zákona rozumie aj samosudca, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplýva niečo iné.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Pokiaľ Trestný poriadok v ustanovení § 448 Trestného poriadku vo vykonávacom konaní zveruje kompetenciu rozhodnúť o tom, či má výkon ochranného liečenia pokračovať, resp. kompetenciu rozhodnúť o prepustení z ochranného liečenia alebo kompetenciu rozhodnúť o jeho ukončení výslovne predsedovi senátu súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva a zároveň výslovne neustanovuje, že pri rozhodovaní podľa § 448 Trestného poriadku rozhoduje predseda senátu na verejnom zasadnutí, dospel samosudca Okresného súdu Pezinok aplikáciou citovaných ustanovení

Trestného poriadku k záveru, že na rozhodovanie v zmysle § 448 Trestného poriadku nemôže samosudca nariadovať verejné zasadnutie, pretože mu to Trestný poriadok výslovne neustanovuje. Ústavným výkladom citovaných ustanovení Trestného poriadku nemožno prijať iný záver, ako ten, že pri rozhodovaní podľa § 448 Trestného poriadku nemôže predseda senátu nariadovať verejné zasadnutie, ale má povinnosť rozhodnúť tzv. od stola /ex cathedra/.

Z hľadiska systematického výkladu citovaných ustanovení Trestného poriadku zároveň platí, že pokiaľ Trestný poriadok samosudcovi vôbec neumožňuje vykonávať neverejné zasadnutie, musí samosudca rozhodujúci vo vykonávacom konaní podľa § 448 Trestného poriadku rozhodovať len tzv. od stola /ex cathedra/.

Rozhodujúc ako samosudca Okresného súdu Pezinok som na podklade listinných dôkazov dospel k záveru, že dôvody pre ktoré bolo pacientovi G. uložené ústavné ochranné psychiatrické liečenie nepominuli a i naďalej trvajú, preto je účelné aj naďalej pokračovať u menovaného vo výkone predmetnej ústavnej ochrannej psychiatrickej liečby.

To sú rationis decidendi, pre ktoré som rozhodol tak, ako je to uvedené v enunciiate tohto uznesenia.

Už len ako obiter dictum svojho rozhodnutia dodávam stručný, systematický výklad ustanovení prvého dielu, druhej hlavy, štvrtej časti Trestného poriadku v spojení s ustanoveniami piateho dielu, druhej hlavy, prvej časti Trestného zákona, nakoľko som rozhodujúc počas svojej päťročnej praxe v obvode tunajšieho súdu v ktorom sa nachádza Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela zistil, že právnici, ktorí s týmito ustanoveniami prichádzajú do styku zväčša sporadicky, im nie vždy rozumejú.

Štvrtá časť Trestného poriadku upravuje postup súdu vo vykonávacom konaní, pričom výkon ochranného liečenia je konkrétne upravený v ustanoveniach prvého dielu, druhej hlavy tejto časti Trestného poriadku /§ 445 až § 448a/. Na procesný postup súdu v prípade rozhodovania o výkone ochranného liečenia sa pritom /pokiaľ ide o formu rozhodnutia a spôsob rozhodovania/ nepochybne vzťahujú aj ustanovenia prvej a tretej časti Trestného poriadku.

Súd je široký pojem, nutno teda zodpovedať otázku, kto rozhoduje v jeho mene /súdny tajomník, vyšší súdny úradník, sudca pre prípravné konanie, samosudca, predseda senátu, senát/, čím rozhoduje /opatrením, príkazom, trestným rozkazom, uznesením, rozsudkom/ a ako rozhoduje /od stola, na hlavnom pojednávaní, na verejnom zasadnutí, na neverejnom zasadnutí/.

Ochranné liečenie možno obvinenému v súdnom konaní uložiť buď na hlavnom pojednávaní alebo na verejnom zasadnutí. Ukladá ho buď samosudca, alebo senát a to rozsudkom na hlavnom pojednávaní /§ 289 ods. 1 Trestného poriadku/ alebo uznesením na verejnom zasadnutí /§ 289 ods. 2 Trestného poriadku/. V závislosti od toho, či bolo ochranné liečenie uložené samosudcom alebo senátom sa následne odvíja i to, či o ňom vo vykonávacom konaní rozhoduje samosudca alebo senát, resp. iba predseda senátu.

Pri ukladaní ochranného liečenia na hlavnom pojednávaní, či verejnom zasadnutí súd nikdy vopred neurčuje dobu jeho trvania, pretože v zmysle § 74 ods. 2 Trestného zákona ochranné liečenie potrvá, kým to vyžaduje jeho účel. Vždy však v zmysle § 74 ods. 1 Trestného zákona určuje, či má ochranné liečenie prebiehať ambulantnou alebo ústavnou formou.

Po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo obvinenému uložené ochranné liečenie má predseda senátu súdu, ktorý ochranné liečenie uložil povinnosť takéto rozhodnutie vykonať, resp. jeho výkon zariadiť v zmysle § 406 ods. 1 veta tretia Trestného poriadku. V praxi sa tak deje nariadením výkonu uloženého ochranného liečenia podľa § 445 Trestného poriadku, ktoré má povahu opatrenia. § 445 Trestného poriadku nehovorí o tom, že by mal o nariadení výkonu ochranného liečenia predseda senátu rozhodovať na verejnom zasadnutí, teda je zrejme, že zákonodarca počítal s tým, že v štádiu po právoplatnom skončení trestného stíhania nie je nutné, aby výkon súdneho rozhodnutia zariadoval senát, ale postačí ak ho zariadi sám predseda senátu. Predseda senátu rozhoduje opatrením vydaným od stola /ex cathedra/ a proti jeho opatreniu nie je prípustný opravný prostriedok. V praxi mnohých súdov sa využíva ustanovenie § 406 ods. 1 veta tretia Trestného poriadku, na základe ktorého predseda senátu poverí vyššieho súdneho úradníka zariadiť výkon rozhodnutia o ochrannom liečení. Vyšší

súdny úradníka potom o nariadení výkonu ochranného liečenia rozhoduje od stola /ex cathedra/ sám opatrením, proti ktorému takisto nie je prípustný opravný prostriedok.

Prebiehajúci výkon ochranného liečenia možno skončiť len jedným z nasledujúcich spôsobov: A/ upustením; B/ ukončením; C/ prepustením.

Ad A/: Od výkonu ochranného liečenia sa upúšťa vtedy, ak zaniknú ešte pred jeho začiatkom okolnosti, pre ktoré bolo uložené /§ 74 ods. 3 Trestného zákona/.

Pre úplnosť citujeme ustanovenie § 447 Trestného poriadku:

„(1) O upustení od výkonu ochranného liečenia pred jeho začiatkom rozhodne súd, ktorý ochranné liečenie uložil, a to na verejnom zasadnutí na návrh prokurátora, obvineného, jeho zákonného zástupcu, osoby, ktorá by mohla za obvineného v jeho prospech podať odvolanie, alebo ak obvinený medzitým nastúpil alebo absolvoval uloženú odvykáciu alebo inú liečbu v niektorom zdravotníckom zariadení, na návrh ošetrojúceho lekára alebo aj bez takého návrhu.

(2) Proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.“

Bezpochyby je tak rozhodnutie o upustení od ochranného liečenia zverené senátu, alebo samosudcovi toho súdu, ktorý ho uložil a rozhoduje o ňom na verejnom zasadnutí samosudca, resp. senát uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Ad B/: Výkon prebiehajúceho ochranného liečenia možno v zmysle § 74 ods. 2 veta druhá Trestného zákona ukončiť, ak sa počas jeho výkonu zistí, že jeho účel nemožno dosiahnuť /napr. liečebný ústav oznámi súdu, že obvinený ktorému bolo nariadené protialkoholické liečenie nedokáže abstinovať/.

Procesný postup súdu pri ukončení ochranného liečenia upravuje § 448 Trestného poriadku nasledovne:

„(1) O prepustení z ochranného liečenia alebo o jeho ukončení rozhodne na návrh prokurátora, obvineného alebo liečebného zariadenia alebo aj bez takého návrhu predseda senátu súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva; ak rozhoduje na návrh, rozhodne najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu súdu.

(2) Predseda senátu súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti vykonáva, najmenej raz ročne preskúma, či dôvody ochranného liečenia trvajú. Ak dôvody ochranného liečenia pominuli, postupuje podľa odseku 1, inak rozhodne, že vo výkone ochranného liečenia sa bude pokračovať.

(3) Proti uzneseniu podľa odsekov 1 a 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má v prípade, ak ju podá prokurátor proti uzneseniu o prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, odkladný účinok.“

Z citovaného ustanovenia § 448 Trestného poriadku predovšetkým vyplýva to, že príslušnosť rozhodnúť o ukončení ochranného liečenia zákon zveruje predsedovi senátu /resp. v zmysle § 10 ods. 6 Trestného poriadku aj samosudcovi/, toho súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva. Keďže zákonodarca si bol vedomý toho, že počet liečebných ústavov v ktorých sa ochranné liečenia ústavnou formou vykonávajú je násobne menší, ako počet súdov, ktoré tieto ochranné liečenia ukladajú, nevložil právomoc rozhodovať o ukončení ochranného liečenia senátu /ktorý by o tom musel rozhodovať na verejnom, či neverejnom zasadnutí/, ale zveril túto právomoc výslovne len predsedovi senátu /a tým v zmysle § 10 ods. 6 Trestného poriadku aj samosudcovi/ súdu, v ktorého obvode sa ochranné liečenie vykonáva, čím mu umožnil rozhodovať o ukončení ochranného liečenia tzv. od stola /ex cathedra/, len na podklade listinných dôkazov a bez potreby vylúchnutia obvineného. Zákonodarca totiž nikde v § 448 Trestného poriadku neustanovuje, že pred rozhodnutím o ukončení ochranného liečenia musí byť obvinený vylúchnutý, ako je tomu v prípade rozhodovania o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia podľa ustanovenia § 446 Trestného poriadku. Zároveň pokiaľ zákonodarca výslovne neustanovuje, že pri rozhodovaní podľa § 448 Trestného poriadku rozhoduje predseda senátu na verejnom zasadnutí, je zrejmé, že o ukončení ochranného liečenia má predseda senátu /samosudca/ rozhodnúť uznesením vydaným tzv. od stola /ex cathedra/, proti ktorému je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok vtedy, ak ju podá prokurátor.

Ad C/: Z výkonu prebiehajúceho ochranného liečenie možno obvineného prepustiť vtedy, ak dôvody ochranného liečenia pominuli. Typicky sa tak deje na návrh liečebného zariadenia, resp. obvineného, avšak môže k nemu prísť aj v prípade každoročného preskúmania dôvodov trvania ochranného liečenia.

Procesný postup súdu pri rozhodovaní o prepustení z ochranného liečenia upravuje § 448 Trestného poriadku, ktoré už bolo vyššie citované a mutatis mutandis tak preň platí to, čo bolo vyššie uvedené v rámci jeho výkladu. Je teda zrejme, že ak z predložených listinných dôkazov vyplýva, že dôvody ochranného liečenia pominuli, má predseda senátu /samosudca/ rozhodnúť o prepustení z ochranného liečenia uznesením vydaným tzv. od stola /ex cathedra/, nakoľko mu čl. 2 ods. 2 Ústavy SR neumožňuje, aby na rozhodovanie o prepustení z ochranného liečenia nariadil verejné zasadnutie. Proti takémuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok vtedy, ak ju podá prokurátor.

Vzhľadom na vyššie uvedenú správu od PNPP, z ktorej vyplýva, že zmena ani ukončenie ochranného liečenia pri odsúdenom nie je možné, a vykonané dokazovanie súd rozhodol tak, ako je uvedené v enunciate tohto rozhodnutia, a ochranná ústavná liečba odsúdeného bude pokračovať.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť, v lehote troch pracovných dní odo dňa jeho oznámenia. Sťažnosť podaná prokurátorom má odkladný účinok.